

Utlåtande Rotel VI (Dnr 2017/000991)

Kommunen skall informera om återvandringsbidrag för hemvändande flyktingar och även i förekommande fall utbetala kommunala återvandringsbidrag

Motion (2017:40) av Per Ossmer och Martin Westmont (båda SD)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen anför följande.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige har Per Ossmer och Martin Westmont (båda SD) föreslagit åtgärder kopplat till återvandringspolitik. Motionärerna lyfter att Stockholms stad ska skapa goda förutsättningar för att de invandrare, som så önskar, kan återvända till sina hemländer. Staden bör informera om och därmed öka invandrades kunskaper om de återvandringsbidrag som finns att söka eftersom det ger goda möjligheter för de hemvändande att få en bra nystart i sitt hemland. Vidare påtalar motionärerna att staden på samma sätt som Migrationsverket ska kunna utbetala återvandringsbidrag.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret, Arbetsmarknadsnämnden, Socialnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret konstaterar att Migrationsverket har uppdraget att underlätta för personer som vill återvända till sina hemländer och pröva rätten till ekonomiskt stöd för ändamålet och avstyrker därmed förslaget. Kontoret lyfter vidare att information, vägledning och råd erbjuds målgruppen generellt kring förutsättningar och förväntningar inom ramen för såväl samhällsorientering som stadsdelsnämndernas sociala stöd.

Arbetsmarknadsnämnden anser att den information som lämnas på Migrationsverkets hemsida, samt den information som kan lämnas av till exempel medborgarkontoret, är tillräcklig och att det inte finns behov av att ytterligare utveckla verksamheten.

Socialnämnden anser inte att kommunen ska ges något särskilt uppdrag att informera om möjligheten till återvandring.

Farsta stadsdelsnämnd tar inte ställning till förslaget.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd påpekar att de förslag som lämnas i motionen inte är kommunala uppdrag.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser inte att Stockholms stad ska betala ut återvandringsbidrag då ansvaret för detta ligger hos Migrationsverket. Myndigheternas serviceskyldighet regleras i 4 § förvaltningslagen, vilket bland annat innebär att de flyktingar som vänder sig till kommunen och vill återvända till sitt hemland hänvisas till Migrationsverket.

Mina synpunkter

Stockholm ska vara en öppen och välkomnande stad där människor på flykt från krig och förtryck ska kunna bygga sig ett nytt liv i trygghet. Vi som samhälle ska därför göra vårt yttersta för att människor som kommer hit till Sverige och Stockholm får goda förutsättningar att etablera sig i samhället genom arbete, studier, bostad och sociala nätverk och kontakter. En person som kommit hit och fått uppehållstillstånd ska samtidigt, om hen så önskar, kunna återvända till sitt hemland på ett tryggt sätt.

Migrationspolitiken är dock i huvudsak en statlig angelägenhet och Migrationsverket har så som flertalet remissinstanser påpekar redan idag ett ansvar för att tillhandahålla och informera om återvandringsbidrag. Myndigheters serviceansvar följer av förvaltningslagen och självklart ska Stockholms stads olika verksamheter ge information om var man kan vända sig med frågor som rör återvandring till dem som efterfrågar det. Jag anser dock inte att staden ska lägga sina resurser på informationskampanjer eller andra utåtriktade aktiviteter gällande återvandring, eller för den sakens skull på att inrätta ett parallellt system för återvandringsbidrag. Dessa resurser gör

bättre nytta i välfärden, på att anställa lärare, fritidsledare, socialsekreterare och undersköterskor.

Bilaga

Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen besvaras med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den 25 april 2018

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Åsa Lindhagen

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige har Per Ossmer och Martin Westmont (båda SD) föreslagit åtgärder kopplat till återvandringspolitik. Motionärerna lyfter att Stockholms stad ska skapa goda förutsättningar för att de invandrare, som så önskar, kan återvända till sina hemländer. Staden bör informera om och därmed öka invandrares kunskaper om de återvandringsbidrag som finns att söka eftersom det ger goda möjligheter för de hemvändande att få en bra nystart i sitt hemland. Vidare påtalar motionärerna att staden på samma sätt som Migrationsverket, ska kunna utbetala återvandringsbidrag.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret, Arbetsmarknadsnämnden, Socialnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 februari 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Ett av motionärernas förslag är att Stockholm stad ska kunna utbetala kommunala återvandringsbidrag. Stadsledningskontoret avstyrker förslaget då det åligger en annan myndighet.

I regeringsuppdraget till Migrationsverket ingår att underlätta frivillig återvandring för personer som får avslag på sin ansökan om asyl och för de som beviljats uppehållstillstånd i Sverige som flyktingar eller skyddsbehövande. Ett bättre fungerande återvändande är av regeringen fortsatt prioriterat och därmed har flertalet åtgärder presenterats och genomförts för att underlätta frivilligt återvändande. Antalet personer som nationellt har omfattats av Migrationsverkets återvandringsbidrag och återetableringsstöd visar en tydlig ökning de senaste åren.

Stockholm stads riktlinjer för ekonomiskt bistånd behandlar frågan om återvandringsresor och konstaterar att utländska medborgare som kommit till Sverige som flyktingar kan söka återvandringsbidrag hos Migrationsverket.

Motionärerna föreslår vidare att Stockholm stad ska informera om möjligheten till återvandringsbidrag för hemvändande flyktingar. Stadsledningskontoret menar att enskilda som vistas och är bosatta i Stockholm stad har rätt att få upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp som rör Stockholm stads verksamhetsområden.

Om någon enskild efterfrågar service som erbjuds av annan myndighet hänvisas denne istället till ansvarig myndighet.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 januari 2018 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 januari 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Migrationsverket ska enligt ett regeringsuppdrag arbeta med frivillig återvandring och har i uppdrag att underlätta för flyktingar och andra skyddsbehövande med uppehållstillstånd som frivilligt vill återvända till hemlandet.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att information som lämnas via Migrationsverkets hemsida eller som kan lämnas av t.ex. arbetsmarknadsförvaltningen, medborgarkontor eller frivilliga organisationer i frågor om frivillig återvandring är tillräcklig. Det har heller inte getts uttryck från stadens medborgare eller grupper av sådana om ett prioriterat behov av att ytterligare utveckla verksamheten för frivillig återvandring.

Möjlighet finns för personer med uppehållstillstånd som inte är svenska medborgare och vill återvända till hemlandet att ansöka om statliga bidrag hos Migrationsverket. Mot bakgrund av att antalet personer i riket som har beviljats statligt stöd under 2016 och 2017, totalt 8 personer, drar förvaltningen slutsatsen att det inte finns något behov av att erbjuda kommunalt återvandringsbidrag.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser vidare att återvandring inte kan ses som en primär lösning för personer som har invandrat och har svårt att komma ut i egen försörjning. Att fortsatt utveckla fler utbildningsvägar inom vuxenutbildningen och fler alternativa insatser som leder till jobb anser förvaltningen är det bästa sättet att skapa hållbara lösningar för att fler ska uppnå egen försörjning. Som exempel kan nämnas yrkesutbildning med integrerad språkutbildning för invandrare inom vuxenutbildningen där elever lär sig ett yrke kombinerat med studier i svenska.

Samverkan med andra förvaltningar i staden och med andra myndigheter samt med näringslivet är också av vikt för att fler nyanlända ska komma ut i arbete men också för att möta framtida behov av kompetensförsörjning, inte minst inom offentlig förvaltning. Delegationen för unga och nyanlända till arbete (DUA) har tagit fram en modell för fördjupad samverkan om nyanländas etablering. Under februari kommer arbetsmarknadsförvaltningen och Arbetsförmedlingen att teckna en överenskommelse för samverkan under 2018-2019. Därutöver koordinerar Enheten för extern arbetsgivarsamverkan, EfAS, samverkan mellan arbetsmarknadsförvaltningens

verksamhet och näringsliv. Partnerskap med företag och branschorganisationer inom olika bristyrken, gynnar både arbetsgivare och arbetsökande i staden.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 januari 2018 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 december 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Regeringen har gett Migrationsverket i uppdrag att underlätta för flyktingar och andra skyddsbehövande med uppehållstillstånd som vill återvändra till sina hemländer. Uppdraget syftar till att stödja enskilda personer så att de själva ska kunna avgöra om och när de vill återvändra. Migrationsverket gör detta genom att dels informera personer om möjligheten att flytta tillbaka till sitt hemland samt om hur personer ansöker om bidrag för resan. I vissa fall kan personer beviljas resebidrag för att flytta till ett annat land än sitt hemland. Resebidrag beviljas den som har fått uppehållstillstånd i Sverige som flykting, skyddsbehövande, kvotflykting, på synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter.

Det är staten och inte kommunen som har i uppdrag att arbeta med frågor som rör återvandring. Enskilda kommuninvånare som söker information om möjlighet till återvandring hänvisas därför att kontakta Migrationsverket. Mot denna bakgrund anser förvaltningen inte att socialtjänsten ska ges något särskilt uppdrag att informera om möjligheten till återvandring.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 1 februari 2018 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 december 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tar inte ställning till förslaget om att införa ett kommunalt återvandringsbidrag eftersom det är en politisk fråga.

Förvaltningens service- och informationsansvar innebär att vägleda och ge råd till enskilda som vänder sig till förvaltningens olika verksamheter. Om frågorna rör andra samhällsområden hänvisas personen till andra myndigheter för att få svar och eventuella behov tillgodosedda.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 december 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 november 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har enligt 4§ förvaltningslagen skyldighet att lämna upplysning, vägledning och råd till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. I detta ingår också att informera medborgare om vart de kan vända sig med olika frågor och ärenden.

Migrationsverket ska vid underrättelse av avslag på asylansökan upplysa den enskilde om besvärshänvisning, planering av hemresa och möjlighet att ansöka om återetableringsbidrag. Det är Migrationsverket som beslutar om och utbetalar återetableringsbidrag, ett ekonomiskt stöd till personer som återvänder till sitt hemland. Återetableringsbidrag är ett statligt stöd och kommunen har inget ansvar för detta.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 december 2017 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 november 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Migrationsverket är den nationella myndighet som ansvarar för att informera, ta emot, utreda och besluta om ansökningar gällande återvändningsbidrag till flyktingar som önskar återvända till sina hemländer. Kommunen ansvarar inte för detta. Förvaltningen anser inte att det finns grund att ändra rådande ansvarsfördelning och bedömer inte att Stockholms stad ska börja betala ut återvändnings-bidrag.

Myndigheternas serviceskyldighet regleras i 4 § förvaltningslagen, vilket bland annat innebär att de flyktingar som vänder sig till kommunen och vill återvända till sitt hemland hänvisas till Migrationsverket.